

VI.

Poziva se učiteljstvo Hrvatske i Slavonije, združeno v UJU da svim zakonskim sredstvi sprječi svakoga, koji dira u idejne i opravdane stvarne interese ovdajšnjih naših organizacija i njihovih članova, pa da izdrži junački i do kraja svaku borbu s nesavjesnim progoniteljima, nesumnjivo je, da je konačna pobjeda naša. U ovoj borbi združeno učiteljstvo ovih krajeva očekuje punu solidarnost i iskrenu pomoć svega udruženoga učiteljstva zemlje jer se budućnost stvara samo na moralnom pravilu da i drugi dijelovi narodna zajedni-

ce moraju priteći u pomoć, kad jedan dio te zajednice strada u borbi i pritišten grubim nasiljem postaje »grožen«. Naravno u današnjoj borbi ti neko nezainteresovani dijelovi treba da su načisto stime, da se ta borba vodi oko održanja ili napuštanja opće naše narodne i staleške ideje u ovim krajevima, pa stoga to nikako nije obična raspra nekoga užeg političkog karaktera, u kojoj treba da se depolitiziraju učiteljski redovi nego bi naprotiv takva »depolitizacija« značila potpuno likvidiranje ideja i organizacija UJU ovdje i njihovu kaptulaciju pred separatizmom.

Še enkrat — kulturni pionirji.

V 26. številki »Učit. Tov.« piše tov. B. Medvešček med drugim tudi sledeče: »Kdo je kulturni pionir narodov? Menda le tisti, ki je ž njim ki razume njegove težnje in je njegov organizator in vodnik v boju za njegove pravice. In to ne le z besedo, ampak z dejanji.« In v zadnjem odstavku svojega odgovora zanimiv stavek: »Je pa v nas vseh resna težnja, da to postanemo.« (Namreč kulturni pionirji).

Pršel sem z dežele kjer je bila ogromna večina učitelstva istih nazorov in ne tajim, da sem bil tudi sam takšnega mišljenja in spoznal da učitelj ne more biti in ne sme biti »kulturni pionir« na ta način, kakor se kulturno pionirstvo dandanes kaj rado poimuje. In baš zato sem se oglašil pri debat o kulturnih pionirjih.

Ugotovitev, da je ogromna večina naroda v taboru ustvarjajočih, manjšina pa da živi na rovaš izkoriščanih — je točna. Vse to podpisem tudi jaz podpisem tudi procentualno razmerje (95% proti 5%) — izkoriščanih in izkoriščujočih. Povedati pa moram, da naših današnjih ljudi ne moremo deliti na izkoriščane in izkoriščujoče, pač na smemo reči, da le 5% je srečnih — ki druge lahko izkoriščajo. Povdarek leži na besedici le, kajti naša današnja generacija (vsa čast izjem!) se ne briga veliko za izkoriščanje, čuti pa, da je le malo srečnih, izkoriščevalcev in baš zato se kliče na boj od vseh krajev in koncev, kličejo tudi tisti, ki vojino edino srčno željo: biti izkoriščevalci.

Kdor tega ne verjame naj se le zanima za notek boljševiškega pokreta na Ogrskem in bo imel delstva in statistične podatke, ki bodo govorili glasno in neizpremenljivo!

Ne znamo kako bi bilo treba reči — hvala Bogu ali — žalobno, da spadam med one ki so videli in ki so se prepričali, da narodno pionirstvo, kakor se da razumeti iz članka tov. Medveščka (t. j. kulturno pionirstvo idealistov) človeški družbi več škoduje nego koristi.

... Spominjam se na dneve, ko so dokali obroči tkzv. meščanske družbe, videl sem, kako so se zganile velike mase izkoriščanih. Videl sem, kako so odpadali večstoletni okovi videl sem kako so pogazili v blato vse — tudi izkoriščanim potrebne zakone. Slišal sem, kako je pel mrtvaški zvon privatni lastniki. Videl sem neprevidno množino dotle izkoriščanih z orožjem v roki širiti staro pravdo. Brezobzirno je bilo

načelo je bilo delovanje na prosvetnem polju med narodom. »Učitelj mora iti med ljudstvo«, tako je vzpodbujal svoje mlajše tovariše pri vsaki priliki. Pokojni I. Košar je ustanovil pri Vel. Nedelji Bralno društvo, ki je bilo pravo ognjišče in žarišče ljudske prosvete Bralno društvo, čigar knjižnica je bila nastanjena v šolskem poslopju, je bilo zbirališče domačih kmečkih fantov in deklet, dijaštva velikonedeljskega okoliša in sosednih krajev. Izposojevale so se pridno knjige, vršila so se razna predavanja in uprizarjala pogostoma gledališke igre. Voditelj vsega duhovnega pokreta je bil nadučitelj I. Košar.

Kakor je iskal pokojni Košar vedno stike z ljudstvom, tako je imelo ljudstvo pri njem vsak čas neovirano in dobrodošlo zatočišče. Vsakemu je ustregel z nasvetom in dejanjem. Njegova pisarna je bila prava kancelarija ljudskega advokata. Pokojnik je posedal v njej dolge ure, cele dneve, razmišljal o raznih problemih, čital knjige, pisal ljudem razne prošnje in pritožbe ter pri tem svojem duševnem delu »uničeval« precejšnje množine viržink. Noben berač, noben nabiratelj denarnih prispevkov za gospodarske, kulturne in karitativne namene ni odhajal od njega praznih rok, četudi je moral Košar dati zadnje kroni-

vse proti bostojankam, odkoder se je lahko izkoriščalo druge — manj srečne. In kulturni pionirji? Voditelji naroda? Staji so ob strani, ker je odpovala vsako »vodstvo« — in imeli smo vtis, da so na pohodu podzemeljske sile ki hočejo uničiti vse, kar sta z večstoletnim delom ustvarila človeški um in človeška roka. Jaz nisem med tistimi, ki brezpozorno sledijo vsaki tkzv. kulturni pridobitvi — saj se smatram za ponižnega učenca Tolstega, toda ko sem videl, da se gazi v blato vse da se le uničuje ter da brez brutalnega pritiska torej brez nasilja! — ne pride do iztreženja, do takrat sem povedal svoj »mea culpa« — in iskal novo vsebino svojemu kulturnemu pionirstvu. Uvidel sem, da je evolucija, toda ta evolucija se ne podpira na ta način, da postane učitelj »organizator in vodnik v boju za narodne pravice in to ne z besedo nego z dejanji« — kajti na ta način se lahko pripravlja revolucija, pohod zgoraj omenjenih temnih podzemeljskih sil, katere le uničujejo, niso pa v stanju ustvarjati nobenih pozitivnih vrednot. In, pomislite baš učitelji bi stal v prvi vrsti uničevalcev?!

Ne rečem pa s tem da pustimo naše kulturno pionirstvo, da postanimo v boju, ki ga bojuje narod za svoje pravice — nevtralni. Baš nasprotno! Tudi jaz kličem da vsi v boj. Toda bojujmo se (meni bi bilo uziabila označba »delalno«) z realnimi silami in na legitimnem kraju. Učiteljstvu se kaj rado sugerira, da mora biti v vsaki vasi »voditelj« ter da naj bude ta »voditelj« — učitelj.

Ne pozabimo, da v vasi živijo kmeterje mali obrtniki, delavci, torej ljudje, ki so v stalnem boju s prirodo in z dobro organiziranimi izkoriščevalci. V boju imajo veliko izkušeni imajo pa tudi neko podedovano sposobnost, s katero občutijo že vnaprej — od katere strani preti nevarnost. In tega dobro oboroženega kmeta, obrtnika, delavca naj vodi učitelj, zlasti učitelj še mlajši možakar ki pozna le sanisko sliko življenja iz šolskih knjig, o naporih, težavah in o radostih življenja — pravega življenja namreč! — na niti pojma nima? Smešna zahteva!

Pomota je tudi to da v vasi mora biti »učitelj«. Ako bi zrevolucionirali vas, da bi tudi tam začeli biti razredni boji, no takrat bi se dalo govoriti o voditeljih, toda tudi takrat ne o voditeljih cele vasi o voditeljih v vasi živečega naroda, nego le o voditelju tega ali onega

co iz svojega žepa, do potrebi tudi hlače same.

V svoji hiši je gojil iskreno slovanško gostolubje. Ni bilo menda dneva da ne bi bil kdo poseil Košarjeve družine. Kako so zažarila Košarju v zadovoljnosti še boli njegova roznata lica, če se je oglašil(a) pri njem tovariš(ica). Njegova mila in nad vse priljubljena družica Rezika in njegova vedno »luštna« svakinja Pepika sta postregli gostu z vsem, kar sta zmogli Košarjeva kuhinja in klet. Kakor je bil Košar sam zelo naobražen in dovtipen, tako je ljubil v svoji družini inteligente in šaljivce. Dobrim dovtipom se je v svoji dobrosrčnosti smejal, da se mu je tresel trebuh in so polzele solze po njegovih radostnih licih.

S svojo prevdarnostjo in s svojim taktičnim nastopom si je znal nadučitelj I. Košar pridobiti v vseh slojih in krogih spoštovanje in ugled. Posebno blag in naklonjen je bil kot predstojnik svojemu podrejenemu učiteljstvu.

Pokojni I. Košar menda ni imel v svojem življenju neprijatelja. Nasprotno, valil in grenili dneve njegovega nesebičnega delovanja so mu le gotovi člani krajnega šolskega sveta velikonedeljskega v času, ko si je z odločno vztrajnostjo prizadeval, da dobi Vel. Nedelja

razreda. (O tem bi lahko povedal svoje tov. Möderndorfer). Ne pozabimo da je vas v malem to, kar je država v velikem. V vasi sami so že tudi ostro diferencirani interesi močnih, srednjih in slabih. In te skupine bjejo svoji »razredni boji« — zato pa ne morejo imeti vsi skupnega voditelja. Lahko na imajo osebo, ki glasno misli misl: za vse in do potrebi resumira mišljenje večine. Toda to še ni voditelj!

Je pa eno torišče kjer je lahko učitelj voditelj, kjer lahko deluje kot organizator in bojevnik za staro pravdo in to torišče je — šola.

Otrok je najbolji izkoriščen stvar božji! Otrok nosi okove! Otrok ima le dolžnosti, pravice pa skoro nobenih! Otroka je treba rešiti, otroku je treba vrniti svobodo, Otroka je treba prekovsiti, da ne bo eden od 5% in ne eden od 95%, pač pa da postane človek navdušen in obenem ponižen prijatelj občelornistnega in nesebičnega dela.

V šoli bodimo pionirji naroda. Zaljubog, ne naroda, kateri sedaj živi nego naroda kateri šele pride za nami. Če pa hočemo postati voditelji naroda ki danes služi kruh, zlasti na ta način da s popreji nabere mo še več knjižne učenosti, no takrat javno povemo, da ne poznamo bistva učiteljskega poklica.

Voditelji dandanes živečega naroda lahko postanemo v povsem primitivnih razmerah (v Sloveniji ne verujem da bi se dobila kakšna hribska vas...), kajti

Pokrajinska skupščina v Celju.

Vslej nepredvidenih ovir so se zborovalni lokali ob pokrajinski skupščini v Celju povsem preložili iz »Narodnega doma« v prostore Celjskega doma, kar naj blagovoli članstvo upoštevati. Istotako se bodo delile nakaznice za stanovanje in hrano po prihodu vlakov 16.

kakor sem že omenil, tudi v naimaniši vasi izključujejo skupnega voditelja diferencirani interesi ljudi. Voditelj gotovega »razreda« pa ne bom, tudi takrat ne, če je ta razred v večini, kajti prvo in najvažnejše torišče moiega dela je — šola torej kraj kjer ni bogatih ni siromakov, kjer so le otroci, slabe, krepitve žene otroške sile, nosilci delavci naše narodne in državne bodočnosti.

Odkritosrčen človek bi povedal tudi to smo li zadosti močni za to delo — v šoli...? Za uradnike — da, toda da bi bili organizatorji in voditelji dela za svobodo otrok, o tem jaz za svojo osebo dvomin in naj pove svojo sodbo vsak ob tih uri — sebi.

Lev Tolstoj pravi, da si ljudstvo želi izobrazbe. Meščanska družba in od nje nastavljeni učitelji pa tekmujejo, da bi zadostili tej kulturni želji in zanimivju deistvo je da narod to kulturo — gladko odklanja. On je hotel rešiti problem na svoj način. Poskusil je ustvariti tip pravega učitelja in poznati iz šole učitelja uradnika. Ogromnega dela se je lotil. Saj vemo vsi da njegovo dolgo življenje, ob njegovi nadarjenosti in predizobrazbi ni bilo »zadostno« za rešitev tega problema, mi še iščemo »vodstvo« izven šole?!

— Kulturni pionirji narodovi v šolo, v šolo vsi!

Turnišče, 3. julija 1926.

Julij Kontler.

Splošne vesti.

— Deklaracija. Redakcija točk, ki jih je iznesel odbor Meziškega učiteljskega društva v svoji »Izjavi«, natisnjeni v 15. številki »Učit. Tovariša« t. l. in ki bi bile primerne za razpravo v Celju.

I. Življenski interes stanu in šole zahteva eno samo stanovsko organizacijo za vse učiteljstvo v državi. To bodi naše Udruženje, poleg katerega ne moremo priznati nobene druge stanovske organizacije osnovnošolskega učiteljstva.

II. Dobrodošel nam mora biti v organizaciji vsak stanovsko zaveden učitelj in vsakemu mora biti zaiamčena v njej popolna svoboda vesti in mišljenja.

III. Kot edina od nas priznana organizacija, je Udruženje moralno odgovorno za svoje delovanje celemu stanu, ne le članom.

IV. Organizacija mora varovati popolno neodvisnost na vse strani, prvič, da lahko naralizira kvarne vplive dnevnopolitike na šolstvo in drugič, da lahko zastopa interese šole in stanu napram vsakemu režimu.

V. Svojo moralno silo mora iskati organizacija v skladu svojih zahtev z občje narodnim interesom ki ji mora biti vselej in v vsakem slučaju najvišji zakon.

in 17. t. m. — Le sele odsekov 16. t. m. se izvrše v mestni osnovni šoli.

— Pravila UJU. Zadnjič je po pomoči izostal sledeči člen: Čl. 29. Članovi koji ne podmiru članarino do 1. juna nemaju prava učestvovanja na ovogodšnjim skupštinama.

VI. Dolžnost organizacije je, da zastopa skupne duhovne, socialne in pravne interese stanu ter odločno štiti državljanske pravice učitelstva.

VII. Naloga organizacije je, da vzzajaj in navajaj članstvo k samostojnemu mišljenju. Odklanjamo zato v organizaciji vsako stremljenje do političnem all duhovnem uniformiranju stanu in smatramo svobodo stvarne kritike kot pogoji za zdrav razmah organizacije.

Do najvernejšega izraza mora priti načelna smer organizacije v oisanju stanovskega glasila in naiti v tem svoiega najdoslednejšega predstavitelja in neodločnejšega borca.

VIII. Naše stremljenje naj gre za tem, da dvignemo stanovsko moralo, zavest in disciplino, ki mora temeljiti v iaki zavesti članstva, da je vsak posameznik odgovoren za svoje delo stanu v celoti.

IX. Organizacija si nairesneje prizadevar in v kolikor treba prelomi tudi s tradicijami, da si pribori oni položaj in ugled, da jo bo morala vsa javnost brezpogojno priznati in uvaževati kot edino pravo zastopnico celega stanu.

Iz realno političnih razlogov smo tudi vedno pripravljene za solidarno zastop-

novu, šolskim in krajevnim razmeram primerno šolsko poslopje. Ni se zbal ne očitkov ne zamer in neprilik, hodil je neutrudno svojo ravno pot in dosegel zaželjeni cilj. Ni monumentalna zgradba velikonedeljska šola, a je kras Velike Nedelje in nailenši spomenik, katerega je postavil blagopokojnik všolanim občinam in sebi.

Pokojni I. Košar je bil neutrudljiv delavec za dobrobit svojega naroda, a še višje je cenil tovarištvo in delo v učiteljskem društvu v prid šolstvu in učiteljskemu stanu. Takoj po svojem prihodu k Vel. Nedelji 1878, leta je pristopil kot član v učiteljsko društvo za ormoški okraj ter ostal neprekinjeno njega član do svoje smrti. Bil je opetovano predsednik in dolga leta odbornik imenovane učiteljskega društva in se redno udeleževal društvenih zborovanj. Njegova prikupljiva in impozantna postava je očarala vse, še več je zalegla njegova prevdarna in prepričevalna beseda, s katero je posegel pogostoma v razprave in debate. Z vnemo se je zavzemal in zanimal za vse važne društvene in šolske zadeve še potem ko mu je opešal vid in se operacija na očeh nj posrečila. V znak hvaležnosti in priznanja za njegovo mnogoletno delovanje v prid društvu in šolstvu sploh, ga je imenovalo leta 1910.

učiteljsko društvo za ormoški okraj svojim častnim članom ter mu izročilo po deputaciji na njegovem ljubkem domu, katerega si je postavil pri Vel. Nedelji, častno diplomu. Ni pa znala nokoinkovih zaslug ceniti prosvetna uprava, drugače bi ga ne bila pustila na večer njegovega življenja stradati pri kronski pokojini.

Dragi tovariš - pokojnik! Vzela te nam je neizprosna smrt, a hvaležnega spomina náte nam ne more vzeti nikdo.

Ivan Košar se je rodil 11. maja 1850. leta v Ročici v lepem kraju pri Sv. Anji v Slov. goricah. Študiral je na učiteljski v Mariboru. Naprej je služboval kot učitelj pri Sv. Anji, dne 1. januarja 1878 pa je nastopil nadučiteljsko mesto pri Vel. Nedelji. Tu je plodonosno deloval do 17. februaria 1909, ko je bil prisiljen radi ponesrečene operacije na očeh stopiti v pokoj.

Poročen je bil z Reziko, roj. Höber, iz katerega zakona se mu je rodil edini sin Robert, ki je nekaj let učiteljeval na raznih osnovnih šolah, danes pa je ugleden veleposestnik in organizator v gospodarskih korporacijah pri Sv. Bolfenku na Kozju.

P.

panje skupnih interesov z drugimi stanovskimi organizacijami državnega uradništva.

Organizacija sodeluje pri vseh personalnih zadevah po svojih od učitelstva izvoljenih zastopnikih.

X. Udruženje smatra kot svojo posebno nacionalno nalogo, delovati za duhovno zblizanje in spoznavanje skupnih vzgornih nalog učitelstva iz vseh delov države, v čemur se zrcali pozitivni program Udruženja pri udeleženju državnega edinstva.

— **Kompromisni predlogi.** Da se doseže složno delovanje vsega učitelstva v članstvu v učiteljskih društvih poverjeništa UJU Ljubljana, so podpisani na svojem sestanku v Hrastniku dne 12. julija 1926 spoznali za potrebno, da pristane učitelstvo na letošnji pokrajinski skupščini v Celju na sledeče osnovne ideje in principe naše organizacije. 1. UJU je politično neodvisna strokovna organizacija. Član UJU je lahko vsako učiteljsko društvo, ki dela v duhu pravil Udruženja. 2. Udruženje ima vršiti sledeče naloge: a) ujediniti vse jugoslovensko učitelstvo na osnovi politične in verske svobode; b) sodelovati na napredku šolstva po priznanih sodobnih vzgornih, učnih in upravnih načelih; c) skrbeti za kulturni in socialni napredek naroda na podlagi enakopravnosti, socialne pravičnosti in demokratizma; d) pospeševati in utrjevati duhovno edinstvo vseh delov našega naroda; e) ščititi državljanske pravice in zastopati moralne, materialne in pravne interese učitelstva; f) dvigati stanovsko moralo, zavest in disciplino članstva na osnovi stanovske ljubezni in dolžnosti; g) delati na to, da se osnuje Unija jugoslovenskega učitelstva vseh strok. Glede na ta osnovna načela predlagamo:

3. Kandidatna lista naj se sestavi tako, da pridejo v poštev za izvolitev v ožji svet osnovnošolski učitelji z najmanj 15 službenimi leti in ki so znani delavci na stanovsko organizacijskem polju. Priporočila se da v interesu uprave, da ostaneta v ožjem svetu vsaj trije dosednji člani. 4. Resolucija o smernicah stanovske politike naše organizacije mora biti sestavljena tako, da njena vsebina družni članstvo in nikogar ne žali. O teh predložitvah naj razpravljajo ožji in širši svet ter delegacija. — V Hrastniku dne 12. julija 1926. — Ljud. Potočnik I. r. — J. Gosak I. r. — Anton Gnus I. r. — Anton Skala I. r. — V. Rus I. r. — Šmaidek I. r.

— **Inozemski tečaj v Berlinu** ki jih priredi »Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht, Berlin W. 35, Potsdamer Straße 120. I. Tečaj za rokotyporje in risanje. Traja od 29. julija do 11. avgusta t. l., dnevno po 8 ur. Prvi teden se poučuje umetniška risava, pletenje, tkanje in izdelava lutk; predvsem praktično vmes so pa tudi teoretska razglabljanja. Drugi teden je posvečen modernemu risanju; teme: smernice risane pouka, ustvarjanje po fantaziji, dekorativno ustvarjanje, proučevanje narave, razvijanje izraževalnih sredstev ilicno risanje grafična tehnika, vzdrževanje v umetnost. — Ta tečaj se vrši v državni umetniški šoli v Berlinu — Schönberg, Grunewaldstr. 1/5. Število udeležencev 20, šolnina 40 Mk. Udeležencem bo po tečaju dana prilika, da lahko nosotirajo po berlinskih šolah vseh kategorij pri risanju in rokotorju. — II. Tečaj za splošna šolsko vzgojno vprašanja. Traja od 12. do 26. avgusta t. l. Predpoldnevi so posvečeni hospitiranju v različnih berlinskih šolah, popoldne se vrše predavanja. Teme predavanj: Kulturelne struje v sodobni Nemčiji, Osnovna šola in novodobna pedagoške zahteve. Nova pota pri pouku na višji stopnji Berlinske pomožne šole. Delo pri vzgoji zanemarijene dece. (Zadružne šole (Gemeinschaftsschulen). Poskusne šole, Poklicna šola, Film v šoli, Šolska farma. Celotni pouk (Gesamtunterricht), Novodobna gimnastika Mladina in oder itd. Mnogo važnosti se bo polagalo na medsebojne razgovore. Število udeležencev 40, šolnina 30 Mk. Po završenem tečaju izlet v Düsseldorf in

ogledovanje tamošnjega šolstva. Reflektanti morajo svojo udeležbo takoj prijavit in vposlati predpisan znesek.

— **Članov (icam) dolnje lendavskega okraja** ki še dolgo čelo v zvezi tolikratnim opominom članarino za pretekla leta in za tekoče polletje, se daie na znanje, da naj vse zaostanke poravnajo do 1. septembra t. l., ker je drugače tovariš blaginik prisiljen vsled zadnjega sklepa vse zamudnike iztirjati po odvetniku, kar bi bilo zelo neprijetno dotičnikom kakor društvu samemu. V izvrševanju zborovskega sklepa: Janko Ozmeč, t. č. predsednik

— **Poroka.** Vzela sta se Ivan Mercina, šolski upravitelj v Starem trgu pri Ložu in Milči Turkova iz Loža ter sta bila v soboto v trnovski cerkvi poročena. Čestitamo!

— **Maturantj mariborskega učiteljskega iz 1. 1880.** so se sestali 3. in 4. t. m. v prijateljskem Ljutomeru kljub skramo slabemu vremenu. Tam so nemoteno preživeli v spominu dišaskih in poznejših let pristrčno in prijateljsko. Polovica jih je manikala; nekateri radi boleznih, drugi radi slabega vremena. Izlet je bil v Mursko Soboto od koder so se vrnili premočeni zvečer v Ljutomer. V nedeljo zarana smo vsi prisostvovali sv. maši za pokojne tovariše in profesorje. Nato si z razgleda ogledali okolico in Mursko polje. Zvečer 3. julija ob sestanku in 4. julija pri skupnem obedu so se vršili pozdravi, šaljivi govori in razne napitnice s petlem, v zanimivem tovariškem in prijateljskem razpoloženju. Za dobro uspeli sestanek srčna hvala vsem cenj. gostom. Posebno pa še g. Seršenu za vsestransko dobro preskrbo. Prihodnje leto se vrši enak sestanek v Slovenjgradcu. Živeli!

B. R. N.

— **Služba šolskega upravitelja v Mostah pri Ljubljani** je razpisana. Prošnje naj se vložijo pri pristojnem šolskem upravitelstvu najkasneje do 20. julija 1926. Natančen razpis glej v »Uradnem listu« št. 63 z dne 10. julija t. l.

— **Poljoprivredni glasnik** ki izhaja že 6. leto v Novem Sadu, je izdal ta mesec »Slovensko število« na 43. straneh. Vsebina je zelo zanimiva in prinaša gospodarske in statistične članke naših strokovnjakov o naših razmerah. Ta zvezek prav dobro seznanja čitatelja z našimi gospodarskimi razmerami. Med tekstom je več lepih slik, ki povečajo zanimivost revije. Škoda pa je, da je mnogo napak zlasti pri krajevnih imenih, ki so tako popačena, da jih v domovini ni mogoče najti. Prav bi bilo, da se je poslala korektura predno je izšla številka, v Ljubljano kjer bi se sigurno napake popravile. Naslovno stran krasi lepa Marčičeva slika: Bled v mesečini. Z ozirom na zanimivo vsebino bi »Glasnik« prav lahko vrstil med strokovne knjige v naših šolskih knjižnicah.

B. R.

— **V Milan, Turin, Pariz in eventualno London** napravi 8. avgusta poučno ekskurzijo društvo »Probuda«, gospodarski odsek. Vrnitev preko Marseille, Nize, Monte Carla in Genue. Prijave sprejema do 20. julija imenovani odsek. Ljubljana, Resljeva cesta 13/II. Tam se dobe tudi podrobnejše informacije.

— **Popravek.** V računih poverjeništa UJU Ljubljana v zadnji številki »Učit. Tovarisa« stran 3. v koloni tretji razpredelnici tiskovna pomota, in sicer pod »tek. št. 4. »Popotnik« 1923.«

Po proračunu 33.398 Din
Po računju brez salda 57.527 »
Proračun prekoračen za 24.129 Din in ne kakor je tiskano 34.129 Din, ker se tudi vsota 45.339 Din viema s popravljenim zneskom.

— **Knjiž.** Za našo pedagoško knjižnico. Tov. Justin Raiko je daroval naši knjižnici 120 knjig, in sicer 75 različnih šolskih, 10 metodičnih in pomožnih, 17 beletrističnih, 11 pedagoških in 7 drugih znanstvenih. Tov. Kiferle je daroval 6 pedagoških letnikov. Obema darovalcema iskrena hvala! Našla naj bi mnogo posnemalcev. — **Knjižničar.**

— **Tovariš upokojenec** nam piše: Vaša notica »Vestnik upokojenec« v 27. številki »Učit. Tovarisa« mi je ugajala. Zeleti bi bilo, da se novi odbor potruudi, da nam kronskim trpinom izposluje dinarsko pokojnino. Treba trkati in trkati, ako hočemo, da se nam odpre ter nam dajo one itak borne dinarčke. Dixi.

— **Učiteljska Samopomoč.** Obveščam člane, da imamo v zadnjih dneh tri nove smrtne slučaje, in sicer: 117. smrtni slučaj Karolina Wudler, Petrovče, 118. smrtni slučaj Valentina Jurčec-Bučar, Kostanjevica in 119. smrtni slučaj Antonija Horvat, Ljubljana Posmrtnina za vse tri slučaje znaša 28.875 Din. Nove položnice prejmete v prvih dneh avgusta t. l. Prosim Vas vse ki še niste uredili zadnje nakazilo, da hitite, sicer bo plačilo v avgustu večje. — **Letošnji društveni občni zbor** se bo vršil dne 18. julija 1926 ob 1/28, oziroma 8. uri zjutraj v Celju. Vabljeni ste vsi, da se udeležite tega zborovanja. Posebno prilčno je za člane iz Celja ali bližnje okolice in one ki so blizu železnice. Udeležba naj bo častna!

— **Ljutomer Tovarisi** iz leta 1880. in 1881. so se ob priliki svojega sestanka v Ljutomeru 3. in 4. julija t. l. spominjali tudi mene, takrat žal odsotnega. Zahvalujem se vsem najsrdneje za pismene pozdrave kot znak srčne kolegialnosti, želeč Vam vsem dragim veteranom še mnogo let uživati sad svojega truda v zdravju, veselju, sreči in miru! Na zdar!

Fr. Zacherl, učitelj v dok.

»**BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA**«. Ljubljana. Poljanski našio 10/21 pošlje vsakemu naročniku »Učit. Tovarisa« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoi: ne bo Vam žal!

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— **Imenovanja.** (Všetje let). **Josip Vedral**, za stalnega učitelja petja in glasbe na II. meščanski šoli v Ljubljani v I. grupi II. kat. 10. stop. osn. plače s 15% po čl. 31.; **Olga Tomšičeva** za stalno učiteljico v Moravčah v I. grupi II. kat. 8. stop. osn. pl.; **Ivanka Podreka** za stalno učit. pri Sv. Duhu na Stari Gorji, v 2. grupi II. kat. 5. stop. osn. pl.; **Franja Frč** za stalno učit. žen. roč. dela v Ribnici, v I. grupi III. kat. 5. stop. osn. plače.

— **Imenovanja na podlagi razpisa.** **Josipina Minarič**, za stalno strokovno učit. I. žen. meščanske šole v Mariboru z 10%; **Vinko Živko**, za stalnega strokovnega učitelja meščanske šole v Slov. Bistrici. (Za 15 razpisanih mest sta se prijavila le dva prosilca.)

— **Napredovanja.** V I. grupi II. kat.: **Martin Petelinšek** iz Maribora z dnem 1. V. 1926; v 2. grupi II. kat.: **Ivanka Klemenčič** iz Velike Nedelje z dnem 1. VI. 1926; **Marija Radič** iz Celja z dnem 1. IV. 1925; **Leo Cepuder** iz Dol. Lendave z dnem 1. I. 1926; **Albin Smote** iz Ljubljane z dnem 1. XII. 1925; **Josipina Kumer** iz Ribnice z dnem 1. I. 1926; **Izgnacij Petie** iz Sv. Lenarta z dnem 1. IV. 1926; **Ivana Dolinšek** iz Senožet z dnem 1. X. 1924; **Ana Lenarčič-Vadnal** iz Notranjih Goric z dnem 1. VII. 1926; **Fran Bernetič** od Sv. Antona z dnem 1. I. 1926; **Ljudmila Sirmik** z Vrhnike z dnem 1. X. 1925; **Marija Hladek** iz Borovnice z dnem 1. VI. 1926; v I. grupi III. kat.: **Gizela Žen-Lekar** učit. žen. roč. dela iz So. teske z dnem 1. V. 1926.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Poročila:

+ **Novomeško učiteljsko društvo** je zborovalo dne 16. 6. v 1926 Novem mestu po določnem dnevnem redu.

Po pozdravu in nekaterih formalnostih je tov. V. Menard v dobro pripravljenem referatu podal sliko našega velikega pisatelja Ivana Cankarja od časa, ko je sedel na peči in žvečil palec do njegove prerane smrti. Za svoj izčrpen referat je želel mnogo priznanja od navzočih.

Tretja točka »Poročila o mladinski literaturi« je odpadla vsled dolgega referata.

Nato so se izvolili delegati za pokrajinsko in državno skupščino.

Vzidava Muhove spominske plošče v Ajdovcu se odloži na jesen ali najkasneje na pomlad 1927. V ta namen izvoljeni odbor se pooblasti, da uredi vse potrebno po svoji previdnosti.

Tov. blaginčarica opozarja članstvo, da takoj plača članarino za prvo polletje.

Predsednik prečita zapisnik nadzornega odbora in gospodarskega odbora UJU. Razprava o tem se odloži na poznejši čas. — **Tajnica.**

+ **Zborovanje učiteljskega društva za kozjanski okraj** se je vršilo dne 8. maja 1926 v Podsredi. Navzočih je bilo 13 članov(ice), opravila sta se dva.

Tov. predsednik otvori zborovanje pozdravlja ožje navzoče, ki so se kljub slabemu vremenu vendar zbrali v zadostnem številu. Prav posebno velja njegov pozdrav sreskemu šol. referentu g. Hinku Sumerju, ki se je udeležil zborovanja ter gostoma g. Staufferjevi in tov. Senici. Nato preide na dnevni red.

Ad 1. Zapisnik o občnem zboru, ki se je vršil dne 6. marca t. l. v Kozjem, se prečita in odobri.

Ad 2. Prečitajo se sledeči dopisi: a) **Kulturnega društva** v Mariboru glede predavanj, prireditev, knjižnic, založništva in blaginje. Zbor sklene sledeče: 1. Predavanja se vrše pri posameznih zborovanjih. 2. Učitelstvo, ki je vključeno v našem društvu, deluje povsod, kjer je kak gledališki oder. 3. Naše društvo za sedaj ne pristopi za deleži. 4. Društvo bo plačevalo letno članarino v znesku 10 Din. Tov. predsednik predlaga, da nakaže naše društvo podporo v znesku 100 Din v slučaju, če se založništvo ustanovi, kar zborovalci soglasno sprejmejo.

b) **Dopis poverjeništa UJU Ljubljana**, v katerem se kritikuje vmešavanje v notranje poslovanje poverjeništa, se vzame na znanje.

c) **Na dopis poverjeništa UJU Ljubljana** glede poslovanja med društvi in poverjeništvom poziva tov. predsednik vse člane k točnemu plačevanju članarine, posebno pa one, ki so v zastanku še za leto 1925.

d) **Dopis iz seje ožjega sosveta** se vzame na znanje.

e) **Prečita se zapisnik seje nadzornega odbora** in gospodarskega odbora UJU.

f) **Dopis mariborskega učit. dr.**, v katerem se predlaga, naj se imenuje sodno zaprišeženega izvedenca, ki naj revidira finančno stanje poverjeništa od leta 1925. naprej. Naše društvo se prikloni sklepu ožjega sosveta.

Ad 3. **Tov. Hernalso** poda globoko zasnovano predavanje: **Konstrukcija koledarja**, kateremu so vsi navzoči z zanimanjem sledili. Tov. predsednik se mu v imenu vseh zborovalcev priščno zahvali za poučno predavanje.

Ad 4. **Za pokrajinsko skupščino**, ki se bo vršila v Celju, in za glavno skupščino v Beogradu se javijo delegati in namestniki prostovoljno.

Ad 5. **Pri tej točki** se določi, da se vrši prihodnje zborovanje meseca septembra v Kozjem. Ker drugih slučajnosti ni, zaključijo tov. predsednik zborovanje.

+ **Skupno zborovanje učit. društev za pol. okraj Ljutomer in Ptuj z okolico**, ki se je vršilo dne 12. junija 1926 v Ljutomeru.

Tov. predsednik **Mavrič** pozdravlja v kratkem, a jedratem govoru vse navzoče člane in članice, zlasti pa goste iz ptujkega okraja. Po vdarja, kako važna je naloga društvenega stika in se spominja skupnih zborovanj z ormoškimi učit. društvom v Jeruzalemu in v Zerovincih. Posebno se pozdravlja tov. Porekarjevo in njenega očeta. Svoj govor konča z besedami: Živeli! Dobrodošli! Ob priliki vam vrnemo obisk. — **Tov. predsednik Murek** se nato zahvali za pozdravne besede in gostoljubljen sprejem.

Preide se k drugi točki dnevnega reda. **Tajnica** prečita zapisnika zadnjega zborovanja in odobrova seje, ki se odobrita. Nato prečita tov. predsednik **Murek** dopise, došle na ptujsko učit. društvo. K dopisom, došlim na ljutomersko učit. društvo, se pripominja sledeče: K dopisu poverjeništa UJU Ljubljana, da pristopi članstvo kot podpornik Pevskemu zboru slov. učitelstva, se predlaga, da naj vsak član prostovoljno pristopi. **Tov. Zacherl** predlaga, naj pristopi učit. društvo, a se naj počaka do konca leta in da se članarina krije iz morebitnega prebitka.

Slediti bi moralo sedaj predavanje tov. **Kunsta**. Med tem, ko si je predavatelj pripravil razna nazorila za svoje predavanje, se je stavil izpreminjavalni predlog, da se najprej izvolijo namestniki delegatov za pokr. skupščino in delegati ter njih namestniki za glavno skupščino. Predlog se sprejme in izvolijo delegati in namestniki.

Nato sledi jako zanimivo in nazorno predavanje tov. **Kunsta**: »Elektrika v delovni šoli«. Natančneje se je predavatelj bavil s tehniko šibkega toka. Vso snov je obravnaval metodično. Da bi bilo predavanje še bolj zanimivo, je predavatelj po metodičnem izvajanju pokazal krasno izdelane risbe o predelani snovi. Dasi tudi je trajalo predavanje precej dolgo, vendar so mu vsi navzoči sledili z največjim zanimanjem, kar je pokazalo živahno odobravanje na koncu govora. Razvije se kratka debata, so li učila trdke Kosmos iz elektrotehnike priporočljiva, kar predavatelj zanika, ker imajo nekaj napak. Sola si naj raje nabavi dober elektromagnet in nekaj materiala, da si napravi priproste aparate sama. **Tov. Peček** je mnenja, da se učila lahko sestavi po modelih, čemur pa tov. **Kunst** ugovarja, ker modeli ne odgovarjajo resnici. — **Tov. Mavrič** se mlademu, a delavnemu in idealnemu tovarišu Kunstu najlepše zahvali za dobro uspelo predavanje in izrazi željo, da bi nam še večkrat podal tako zanimivo temo. — Radi pozne ure se predavanje tov. **Mavriča** o reviziji pravil UJU opusti ter se poveri in pooblasti delegate, da o zadevi razmišljajo in pri skupščini stavijo primerne predloge.

Pri naslednji točki: **Razne stanovske in šolske zadeve** se tov. **Mavrič** informira pri navzo-

Šolske zvezke po konkurenčnih cenah, iz najboljšega papirja s pivnikom izdeluje Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6. Učitelstvo opozarjamo, da naj uvede te zvezke v šole in naj zahteva v trgovinah zvezke Učiteljske tiskarne.

Zvezki se prodajajo v korist »UČITELJSKEGA KONVIKTA« v Ljubljani in »UČITELJSKEGA DOMA« v Mariboru.